

ma, ceratum» (*TbPu.*, 239); d'on la dita figurada desaprovant el qui exagera les queixes o precaucions: «una malla de mal: cinc sous d'emplastre» (Caretà). Popularment en fan un femení, sovint amb el sentit de menja pastosa i poc gormanda: «oferint-me, per tot refrigeri, l'empasta de pa que tenia preparada per al seu amor», *MVayreda (Sang Nova* II, § 9, 143). Veg. encara algun detall d'interès català en el *DCEC* II, 247. També es dóna el cas que pren matis ponderatiu, amb el sentit d'obra acurada i preparada amb els cinc sentits: «Com se farà aquest empastre? Ab lo senyal de la creu, nomenant lo nom de Jesús, emperò ab espau, pensant en la passió de Jesuchrist, devotament e calt, axí com fa lo metge», *StVicentF (Sermons* I, 173.19).

DERIV.: *Emplastrar* o *emplastar* [Ss. XIV i XV]: 'encastar' «la boina ell la duia centrada o emplastada al cim del cap, dibuixant-se-li la closca rodona», «en quant al traje, abbdós anaven igualment bruts, amb la roba emplastada al cos, per l'habitut de no despullar-se», *MVayreda (Carlinda*, § 5, p. 76; *Puny* v, p. 198). *EValor* «emplastrar: fer quelcom important malament»; ço que comenta J. G. M. donant-ne com a prova arròs empastrat, empastrar-se l'arròs, afegint-hi frases i detalls, i afirmant que la forma amb -l- és artificial a València. *Emplastrissar* 'empastifar' ross.: «me senti venir ganes / de 'l'firar d'un revés; mé lo que 'l' va salvar / --- / c'est que era empastricat talemment de la cara / que hi restava pas més cap plaça en on tustar!», *Saisset (Perpiny.*, 90); també *emplastissar* en altres passatges de *Saisset*, i, contaminat per *empastifar*: *emplastifar* gir. *Empastració*; *empastrada* val. *empastrá* 'planxa, vessada' en l'almanac *faller, Pensat i Fet*, 1952, p. 7; *empastrador*, -ament; *empastrer* 'desgraciad, malèit' val. «les veïnes, enfadades, / en aparéixer allí, / aquell empastrer batí, / el corren a tomataades», *Pensat i Fet*, 1952, 26. Com a cultisme integral *emplàstic*.

Emplataiar, -aiat, V. *plata*

EMPLEAR, del castellà, que per la seva banda el prengué del fr. ant. *empleiter* (avui *employer*) id., provinent del ll. *IMPLICARE* 'complicar, embullar, encloure', 'ficar algú en alguna cosa'. □ 1.ª doc.: n'hi ha algun cas espars valencià, c. 1500, i es troba més sovint des del S. XVII.

Solament ha quedat en l'ús general en l'aplicació substantivada *un empleat*, pron. *empleát* (o vulgarment *empleyát*, no pas *empladát*, com diu *AlcM*). Té més arrelament a Pallars i Ribagorça (i alguna altra comarca de Ponent) *mal* o *ben empleat* en el sentit d'«esmerçat», especialment *mal-empleat* per 'malaguanyat'. A l'extrem Sud és especial 'collocar matrimonialment una filla o altre parent o amic jove' (*Canyissaes*), ço que també apareix en cast. clàssic i en fr. antic. Amb el valor del fr. *employer* es troba *emplegar*, la forma genuïna del català, en Lluïl i avui en el Ross. *Empleadura*. *Empleu* o *empleo* [1638]. *Empleio*. Tot plegat són castellanismes censurables.

Emplenar, V. *ple*

Empleta, no és mot pròpiament català sinó el fr. *emplette* 'compra', *emplettes* 'les adquisicions que es fan en fires i botigues', usat de vegades pels rossellonesos (*AlcM* entén malament l'ex. que en troba en *Saisset*), mot provinent del ll. *IMPLICITA*, de la família de *IMPLICARE* 'esmerçar', fr. *employer* (cf. *EXPLICITUM* > *esplet*, fr. *exploit*).

Empleu, -eio, V. *emplear* *Emplomador*, V. *plom* *Emplomallar*, *emplomar*, V. *ploma* *Emplomar*, V. *plom* *Emplomar*, V. *empomar* (TOMAR) *Emplomat*, V. *plom* *Emplomatar*, V. *ploma*

Emplombadura, *emplombar*, provenen de *PLUMBUM* 'plom', però no són formes originalment catalanes sinó manllevades de l'oc., i no signifiquen 'tombar o capgirar-se (un vehicle)' (*AlcM*), sinó 'naufagar, enfonsar-se' (oc. *ploumbà*, cf. fr. *plonger* *PLUMBIARE*). *Emplorallat*, V. *ploralles* (*plorar*) *Emplouisquejar*, *emplugencat* (lleg. -jancat), *emplugit*, *emplujar*, V. *ploure* *Empobridor*, *empobrir*, V. *pobre* *Empolainament*, *empolainar*, V. *polaina* *Empolistrar*, V. *balustre* *Empolitxonar*, V. *politxo* (PAL) *Empollar*, V. *poll* I i II *Empollastrir*, V. *balustre* *Empolsar*, *empolsegada*, *empolsegar*, *empolsimar*, *empolsinar*, V. *pols* *Empoltreir-se*, la 1.ª acc. potser és error o invenció de Griera; per a la 2.ª veg. *empoltreir-se* (POTINA) *Empoltronir*, V. *poltró* (POL-TRE) *Empolustrar*, V. *balustre* *Empolvonar-se* barbarisme per *empavonar-se* (o malentès de Griera) *Empolvorar*, V. *pols* *Empomadar*, V. *pomada* *Empomar*, V. *tomar* *Emponnar-se*, alteració d'aponar-se (deriv. de *peonar*, PEU) contaminat per *repetnar*, *reuguitnar* (o *cotnar*?) *Empopar*, V. *popa* *Empoquir*, V. *poc* *Emporació*, V. *imposició* (*pondre*) *Emporcar*, V. *porc* i *pórca*

EMPORI, pres del ll. *emporium*, gr. *ἐμπόριον* 'mercat', derivat de *ἐμπορος* 'viatjant de comerç', i aquest, de *πορεύομαι* 'viatjo'. □ 1.ª doc.: 1803, Belv.

+*Empornador*, V. *pondre* *Emporp(o)rar*, V. *pórcora* *Emporquit*, V. *porc* *Emportament*, *emportar*, V. *portar* *Emportinador*, *emportinar*, V. *esporta* *Emporuguit*, V. *por* *Emporxar*, -xat, V. *porxo* (PORTA) *Emposar*, *emposició*, *empòsit*, V. *pondre* *Empostada*, *empostament*, *empostar*, V. *post* *Empostemar*, -termar, V. *posterma* *Empostissada*, *empostissar*, -at, V. *post* *Empotar*, V. *pot* *Empotinar*, V. *potina* *Empotingar*, V. *potinga* *Empotrar*, V. *poltre*; encara que no crec que es pugui condemnar en termes absoluts, en part se substitueix avantatjosa ment per *aparedar* i *emparedar* (veg. els cèlebres passatges del *Josafat* de Bertrana), i sovint *encastar* (docs. de 1299 i 1370 citats en *ENCASTAR*).

EMPOTZIM, només conegut per Lacav. (1695): «e. o feces de algun licor: excrementum, excretum --- purgamentum. Faex». Sens dubte mot del mateix ori-